

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 25.07.2001
COM(2001) 432 definitief

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE
AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT**

**Eerste Jaarverslag van de Europese Commissie
over de speciale administratieve regio Macao**

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE
AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT**

**Eerste Jaarverslag van de Europese Commissie
over de speciale administratieve regio Macao**

1.	Inleiding.....	3
2.	Tenuitvoerlegging van het principe "Een land, Twee systemen"	3
3.	Organisatie en aanpassing van de Instellingen.....	4
4.	De economische en de sociale omstandigheden	5
5.	De betrekkingen EU-Macao	8
6.	Conclusie	9

MACAO: JAARVERSLAG 2000

1. INLEIDING

In november 1999, voor de overdracht van het bestuur van Macao aan China, heeft de Europese Commissie de Raad een verslag voorgelegd getiteld "De Europese Unie en Macao na het jaar 2000"¹. In dit verslag wordt een uiteenzetting gegeven van het algemene beleid van de Europese Commissie tegenover de speciale administratieve regio Macao (SARM), die nu een deel van de Volksrepubliek China is. Het doel van dit beleid is de bestaande betrekkingen tussen de Europese Unie en Macao, in samenwerking met de regering van de SARM verder te ontwikkelen. De Raad heeft deze mededeling positief beoordeeld en er in december 1999 zijn goedkeuring aan gehecht; het Europese Parlement heeft zijn eigen verslag over de mededeling van de Commissie in het begin van 2001 uitgebracht.

De drie belangrijkste instellingen van de Europese Unie hebben daarmee getoond veel belang aan de toekomst van Macao te hechten. De reeds lang bestaande, historische banden tussen Europa en Macao, gemeenschappelijke waarden en een zelfde zienswijze tegenover vooruitgang en ontwikkeling bieden de garantie dat Macao voor alle mogelijke uitwisselingen tussen de Europese Unie en de Volksrepubliek China een geprivilegieerde plaats blijft innemen.

In lijn met haar belangstelling voor Macao heeft de Europese Commissie zich ertoe verplicht jaarlijks een verslag over de ontwikkeling van de SAR Macao op te stellen. Het onderhavige document is het eerste verslag.

2. TENUITVOERLEGGING VAN HET PRINCIPE "EEN LAND, TWEE SYSTEMEN"

Sinds de SAR Macao op 20 december 1999 realiteit is geworden, wordt de toepassing van het principe "Een land, twee systemen" aandachtig gevolgd.

De regering van de SAR Macao streeft ernaar de institutionele, economische en sociale bijzonderheden van Macao te behouden. De Instellingen van de SAR Macao werden in overeenstemming met de bepalingen van de basiswet opgebouwd, waarbij de instelling van het Hoogerechtshof in het bijzonder de autonomie van Macao onderstreepte.

Economisch gezien gelden in Macao, als vrijhaven, nog steeds de principes van de markteconomie, al wordt het economische leven nog steeds door toerisme en door gokspelen overheersd. Het is van belang erop te wijzen dat de Chinese president Jiang Zemin, bij zijn aankomst in Macao om de eerste verjaardag van de soevereiniteitsoverdracht te vieren, heeft aangekondigd dat Chinese bedrijven niet in de gokindustrie van Macao mogen investeren of hoe dan ook bij de activiteiten van deze sector betrokken zijn.

Op sociaal en cultureel vlak blijft Macao een open en rijk geschakeerde stad. Bewust van de noodzaak om zijn specifieke mengeling van elementen uit de Chinese en de Latijnse cultuur te bewaren, is de regering van de SAR Macao van plan om Macao, op het gebied van de economische en culturele uitwisselingen, tot een brug te maken tussen het Chinese vasteland en de Europese Unie, en tussen andere landen".

¹ COM(1999) 484 final

In samenhang met het principe "een land, twee systemen" zij erop gewezen, dat Portugal, in tegenstelling tot China waar de doodstraf nog steeds wordt uitgevoerd, een van de eerste voorvechters was van de afschaffing van de doodstraf, met het gevolg dat sinds 1867 in Macao geen doodstraf meer voltrokken is.

Internationaal gezien heeft de SAR Macao zelf in overeenstemming met de basiswet initiatieven ontplooid. Zo kreeg het land zijn eigen radiofrequenties van de Internationale Telecommunicatieunie en nam het deel aan de activiteiten van de Wereldpostunie. Met Portugal heeft Macao een overeenkomst voor gerechtelijke samenwerking en een overeenkomst voor investeringsbescherming, en met Pakistan een overeenkomst over de burgerluchtvaart gesloten. Voorts heeft Macao, via de bevoegde autoriteiten in Beijing, zijn verslag uitgebracht over de tenuitvoerlegging van de "Internationale Overeenkomst tot eliminering van alle soorten rassendiscriminaties".

Bovendien heeft de Chief Executive van Macao, Edmund Ho, sinds zijn aantreden officiële bezoeken gebracht aan Portugal, Frankrijk, Singapore en Japan. Een officieel bezoek aan de Commissie is voor 2001 gepland..

3. ORGANISATIE EN AANPASSING VAN DE INSTELLINGEN

Het eerste jaar van de SAR Macao is vooral een jaar van organisatie en aanpassing van de Instellingen geweest. Ondanks het vertrek van vele Portugese functionarissen en ondanks het feit dat vele hoge ambtenaren geen ervaring hadden met leidinggeven op bestuurlijk niveau, is de regering van de SAR Macao er in geslaagd de noodzakelijke Instellingen op ordelijke wijze te organiseren.

Elk van de drie institutionele lichamen - de regering, de wetgevende vergadering en justitie - hebben grote inspanningen moeten leveren om zich aan te passen aan de nieuwe situatie na de oprichting van de Speciale Administratieve Regio.

- De regering

De regering van Macao is er op efficiënte wijze in geslaagd de voor de behoeften van de Speciale Administratieve Regio benodigde instellingen te organiseren en aan te passen.

Bij de samenstelling van de regering van de SAR Macao werden enkele wijzigingen aangebracht in de bevoegdheden van de vijf staatssecretarissen van de verschillende regeringsdepartementen : administratie en justitie, economie en financiën, openbare veiligheid, sociale en culturele zaken, en vervoer en openbare werken. Tegelijkertijd met deze veranderingen heeft de regering studies moeten uitvoeren voor de oprichting van nieuwe diensten zoals de douaneadministratie en de Rekenkamer. De gerechtelijke politie en het civiele politiekorps werden onder één enkel commando gebracht en de taken van de dienst voor de bestrijding van corruptie werden verruimd.

Bovendien heeft de regering zich ertoe verplicht de efficiëntie en de kwaliteit van de administratie te verhogen door initiatieven te nemen voor de verbetering van de opleiding (Macao heeft hiervoor een samenwerkingsovereenkomst met Singapore ondertekend) en het systeem voor de beoordeling van ambtenaren (op basis van het Australische model). De regering heeft verder de administratieve procedures vereenvoudigd en een systeem ingevoerd waarbij de burgers een petitie tot de administratie kunnen richten. Tenslotte heeft de regering besloten om maatregelen te nemen voor de hervorming van de administratie in het jaar 2001.

- **De Wetgevende Vergadering**

De eerste Wetgevende Vergadering van de SAR Macao werd in 1999 opgericht voor een periode van twee jaar. Deze Vergadering heeft, sinds de oprichting ervan, onder het voorzitterschap van mevr. Susanna Chou, niet alleen een indrukwekkende hoeveelheid werk verzet op het gebied van de wetgeving, maar ook een aantal besluiten inzake haar eigen interne procedures vastgesteld. Het afgelopen jaar heeft de Vergadering verder politieke debatten gevoerd over de in maart, voor het jaar 2000, en in november voor het jaar 2001 voorgelegde werkprogramma's van de regering. Voor eind 2000 had de Vergadering 23 wetten aangenomen, waarvan drie door Parlementsleden waren ingediend en negentien door de Regering, waarbij het o.a. om de wijziging van het notarieel recht en de voorschriften betreffende het handelsregister ging. Naast de wetgeving met betrekking tot de oprichting van de Speciale Administratieve Regio heeft de Vergadering de ontwerp-begrotingen voor 2000 en voor 2001 goedgekeurd. Zij heeft ook een wet aangenomen over de kiezerslijsten met het oog op de algemene verkiezingen in 2001 en is begonnen met de bestudering van het door de regering voorgelegde voorstel voor een kieswet.

Tenslotte heeft de Vergadering behalve haar eigen reglement van orde, voorschriften vastgesteld betreffende het vragenuurtje, hoorzittingen en de openbare dienstverlening.

- **De rechterlijke macht**

Sinds de Speciale Administratieve Regio van Macao is opgericht, bestaat de rechterlijke macht, door de toevoeging van het nieuwe Hooggerechtshof, nu uit het Gerecht van eerste aanleg, het Hof van Beroep en het Hooggerechtshof. Er werden in totaal 28 posten in het leven geroepen voor magistraten, maar eind 2000 waren er nog slechts 23 benoemd. Bij het Openbaar Ministerie zijn 23 magistraten werkzaam, d.w.z. één procureur-generaal, 6 adjunct-procureurs generaal en 16 openbare aanklagers. Vanwege het vertrek van de Portugese magistraten ontbreekt het de rechterlijke macht aan ervaren magistraten. De verplichting om de Chinese taal in de rechtbanken te introduceren heeft geleidelijk aan geleid tot een extra belasting voor justitie. Ondanks deze problemen konden de rechtbanken vorig jaar niettemin een groot aantal uitspraken doen en de achterstand van de vorige jaren voor een deel wegwerken..

4. DE ECONOMISCHE EN SOCIALE OMSTANDIGHEDEN

- **Een gematigd herstel**

In tegenstelling tot andere landen en gebieden in de regio heeft de economie van Macao geruime tijd voor de financiële crisis in Azië in 1997 een negatieve tendens te zien gegeven, als gevolg van de aanpassing van onroerend goedmarkt en de zwakke binnenlandse vraag. Gedurende vier achtereenvolgende jaren, van 1996 tot 1999, heeft Macao een negatieve groei van het BBP opgetekend. In 2000 zette een beperkt herstel in, dankzij de toename van de buitenlandse vraag. De verbetering van de economische situatie van Macao is vooral te danken aan het toerisme en de export. Ook hebben het economische herstel van de naburige regio, met name Hong Kong en de Pearl River Delta, alsmede een duidelijke vermindering van de criminaliteit bijgedragen tot de wederopleving. Voor 2000 wordt de groei van het BBP in reële termen op 4,6 % geschat.

Macao heeft zijn status van vrijhaven behouden en is vrijgesteld van alle belastingen die door de centrale regering van de VRC worden opgelegd. De regering van de SAR Macao volgt dezelfde aanpak als voorheen, waarbij de toewijzing van middelen binnen de SAR, en dus de economische ontwikkeling van Macao gebaseerd is op de vrije marktwerking.

- **Groei door verbetering van de buitenlandse vraag**

De verbetering van de economische situatie werd hoofdzakelijk toegeschreven aan de opleving van de toeristische sector en een opmerkelijke toename van het handelsverkeer. Het toerisme vertegenwoordigde in 1999 40 % van het BBP van Macao, en voorzag ongeveer 30 % van de beroepsbevolking van werk. Bovendien is het een van de belangrijkste bronnen voor buitenlandse valuta's. In 2000 bedroeg het aantal geregistreerde toeristen 23 % meer dan in 1999, waardoor het historisch record van ruim 9 miljoen bezoekers aan Macao werd gebroken. Deze stijging stimuleerde ook de groei van een hele reeks met het toerisme samenhangende economische activiteiten en van de gokindustrie.

De export van goederen, in het bijzonder textielproducten en schoeisel, steeg in 2000 met 15,9 % tot 20,38 miljard patacas, terwijl die groei in 1999 slechts 2,9 % bedroeg. De import van goederen daarentegen steeg in 2000 met 11 % en bereikte een volume van 18,1 miljard patacas². Het handelsoverschot steeg aanmerkelijk, namelijk met 78,4 %, tot 2,28 miljard patacas.

Wat de export betreft vormde de Europese Unie voor Macao, met 28,4 % van het totaal aan uitgevoerde goederen, wat 5,7 miljard patacas vertegenwoordigde, de op een na grootste exportmarkt, na de Verenigde Staten (48,3 %); daarna komen China (10,2 %) en Hong Kong (6,5 %). Wat de invoer betreft komt de Europese Unie op de derde plaats en draagt voor 9,6 % bij in de totale import, d.w.z. een bedrag van 1,73 miljard patacas in 2000. China was, met 41 % van de totale import, de belangrijkste leverancier, gevolgd door Hong Kong met 15,2 %.

- **De liberalisering komt langzaam op gang**

De regering van de SAR Macao is zich er volledig van bewust dat de economie, vanwege de beperkte omvang ervan, zeer sterk wordt beïnvloed door de situatie in de omliggende gebieden en regio's. De regering heeft er voor gekozen om de bestaande economische grondslag te consolideren teneinde een stabiele ontwikkeling en een begrotingsdiscipline te waarborgen, aangezien het land niet over voldoende financiële middelen beschikt om grote infrastructuurprojecten te starten. De regering moet derhalve de nodige reserves aanleggen om zich op de toekomstige ontwikkeling te kunnen voorbereiden.

In zijn toespraak over het regeringsprogramma voor 2001 heeft de Chief Executive aangekondigd dat het stelsel van een enkele vergunning voor de gokindustrie eind 2001 bij het verstrijken van de termijn ervan zou worden herzien. Bij de bestaande regeling is de licentiehoudster ((Sociedade de Turismo e Diversões de Macau, STDM) sinds 1962 de enige casino-operator in Macao. De activiteiten van de gokindustrie droegen in de periode 1996-1999 voor ongeveer een derde bij aan het BBP van Macao en vertegenwoordigden ongeveer 55 % van de totale inkomsten van de regering. Het belang voor de economie van Macao van deze sector, op zichzelf beoordeeld of als bron voor verdere inkomsten uit het toerisme, mag niet onderschat worden. Om die reden is de regering voornemens de hervorming van deze sector uiterst voorzichtig door te voeren. Zij heeft opdracht gegeven tot een studie over

² Gemiddelde wisselkoers in 2000: 1 Euro = 7.4183 patacas

vergunningenprocedures en wettelijke bepalingen met betrekking tot de gokindustrie in andere rechtsgebieden, om te beoordelen wat de mogelijkheden zijn. Bovendien is er een speciale commissie in het leven geroepen, voorgezeten door de Chief Executive, om de verdere ontwikkelingen van deze branche te bestuderen.

Naast voorstellen om de gokindustrie te liberaliseren is de regering er al in geslaagd een zekere mate van liberalisering in andere economische sectoren door te voeren. Zij heeft bijvoorbeeld twee nieuwe licenties verleend aan mobiele-telefoonexploitanten, teneinde de concurrentie met de bestaande licentiehouder mogelijk te maken, en de Internet- en de satelliettelevisiediensten geliberaliseerd. De regering is evenwel van mening dat het nog te vroeg is om een algemene wetgeving op het gebied van de mededinging vast te stellen.

- Werkeloosheid onverminderd hoog

Ondanks de verbetering van de economische situatie is de werkeloosheid nog steeds een bron van zorg, zowel op economisch als op sociaal vlak. Van een beroepsbevolking van ongeveer 217.000 personen, hebben 14.300 personen geen werk. In de laatste drie maanden van 2000 was het werkeloosheidspercentage 6,6 %; tegenover het cijfer dat aan het begin van het jaar werd opgetekend (6,7 %), was dit slechts een zeer geringe verbetering. De situatie was bijzonder kritiek in de bouwindustrie, waar de werkeloosheid 17 % bedroeg. De terugkeer naar Macao van vele werknemers, die daarvoor in de bouwsector in Taiwan hadden gewerkt, heeft de situatie alleen maar verergerd, omdat er in Macao geen nieuwe projecten voor openbare werken waren.

Het hoge werkeloosheidspercentage in de bouwsector is de oorzaak geweest van protestdemonstraties in mei en juli. Op verzoek van de nationale werknemers heeft de regering er dan ook mee ingestemd om het aantal niet-ingezetenen van 28.000 tot 20.000 te beperken. Het zal evenwel zeer moeilijk zijn deze toezegging te verwezenlijken.

- Verbeteringen op het gebied van de openbare orde

Dankzij de inspanningen die de politiediensten van de SAR Macao hebben geleverd en ook vanwege de verbetering van de coördinatie en de samenwerking met de politieautoriteiten van Hong Kong en van Zuid-China, is de situatie van de openbare orde in de SAR Macao de laatste tijd duidelijk verbeterd. Vóór eind 2000 was het totale aantal misdaden en wetsovertredingen gedaald met 3,64 % ten opzichte van 1999. Het aantal moorden daalde van 40 in 1999 naar 11 in 2000. Met name het aantal ontvoeringen daalde van 20 in 1999 naar 8 in 2000, en het aantal gevallen van brandstichting liep terug van 164 naar 82.

De verbetering van de situatie op het gebied van de openbare orde is ook te danken aan de versterking van de discipline bij de politiediensten. Er werd een klachtensysteem opgezet waarbij burgers een klacht tegen politiediensten en gevangenisautoriteiten kunnen indienen. De regering van de SAR Macao is er zich ervan bewust dat de verbetering van de openbare orde een proces van lange adem is. Zij wil blijven werken aan de verbetering van de kwaliteit en de doeltreffendheid van de politiediensten door deze een adequate opleiding te verstrekken en geleidelijk aan een corpsgeest tot stand te brengen. Verbetering van de infrastructuur en de outillage is ook een van de toekomstige prioriteiten.

5. DE BETREKKINGEN EU-MACAO

De goede betrekkingen die er voor de overdracht aan China tussen de EU en Macao bestonden, werden na de overdracht voortgezet en zelfs uitgebreid.

De Europese Commissie heeft in januari 2000 een voorstel aan de Raad van Ministers voorgelegd betreffende de visavrije toegang³ tot de EU voor paspoorthouders uit de SAR Macao. De EU heeft in december jongstleden de politieke beslissing genomen om haar goedkeuring te hechten aan het principe om paspoorthouders van de SAR Macao zonder visum in de grondgebieden van 13 lidstaten toe te laten. De regering van de SAR Macao heeft dit besluit toegejuicht. Zodra het door het Parlement en de Raad is goedgekeurd zal het reizigersverkeer tussen Macao en de EU door de visumvrije toegang aanzienlijk worden vergemakkelijkt.

De delegatie van het Europees Parlement, belast met de betrekkingen met China, heeft onder leiding van Per Gahrton, lid van het Europees Parlement, begin november 2000 een officieel bezoek aan de SAR Macao gebracht. Edmund Ho, Chief Executive en mevr. Susana Chou, voorzitter van de wetgevende vergadering hebben de delegatie ontvangen. De delegatie had verder een ontmoeting met de meeste leden van de wetgevende vergadering, waarbij zich een debat ontspon over de tenuitvoerlegging van het principe "een land, twee systemen".

De zevende vergadering van het Gemengd Comité van de Samenwerkingsovereenkomst EU-Macao werd op 30 juni 2000 in Brussel gehouden. Beide partijen hadden daar de mogelijkheid om te bespreken welk gevolg is gegeven aan de aanbevelingen die in de Mededeling van de Commissie "de Europese Unie en Macao na het jaar 2000", zijn geformuleerd, en informatie uit te wisselen over de tenuitvoerlegging van de overgangsregelingen van de SAR Macao. De ontmoeting was verder nuttig om de bilaterale betrekkingen op commercieel, economisch en samenwerkingsgebied te versterken en te verbeteren. Beide partijen hebben bovendien over de tenuitvoerlegging van bestaande samenwerkingsprojecten en over het nieuwe project voor juridische samenwerking kunnen spreken.

Wat de commerciële betrekkingen EU-Macao betreft waardeert de Commissie vooral de vrijhandelstraditie van Macao. Bovendien staat de Commissie positief tegenover het feit dat Macao onverminderd aan de WTO-principes gehecht is en zich achter het multilaterale handelssysteem schaaft.

Op het gebied van de bescherming van de intellectuele eigendom heeft de Commissie grote waardering voor de door Macao ondernomen inspanningen om de wetgeving op het gebied van de intellectuele eigendom uit te bouwen. Zij is evenwel van mening dat de effectieve toepassing van de wetgeving op het gebied van de intellectuele eigendomsrechten een cruciale kwestie voor Macao blijft, en verzoekt de autoriteiten van Macao uitdrukkelijk hun inspanningen op dit gebied voort te zetten.

³ Begin 2001 hebben het Parlement en de Raad van Ministers een voorstel van de Europese Commissie goedgekeurd voor de visumvrije toegang tot de EU voor houders van paspoorten van de SAR Macao. Dit voorstel is op 10 april 2001 in werking getreden en werd door de autoriteiten van de SAR Macao toegejuicht.

6. CONCLUSIE

Over het geheel genomen heeft de SAR Macao een goede start gemaakt.

Het is nog maar het begin, maar evenals voorheen heeft het politieke leven er plaats op basis van algemene instemming en de bewoners van Macao gaan zich steeds meer interesseren voor het politieke en openbare beheer van de speciale administratieve regio.

Op economisch vlak is er enige vooruitgang geboekt, ook al is de regering zich ervan bewust dat de economische basis van Macao beperkt is en het land afhankelijk is van zijn burens in de regio. In verband met deze belemmeringen en de in de basiswet verankerde eis inzake begrotingsevenwicht, heeft de regering maatregelen vastgesteld die voorlopig op consolidering zijn gericht en op een geleidelijke liberalisering wanneer de omstandigheden dat mogelijk maken. Het handels- en investeringsstelsel van Macao is een van de meest open stelsels in de wereld.

De regering is er in geslaagd de criminaliteit sterk terug te dringen, met positieve gevolgen voor de ontwikkeling van het toerisme.

Sinds de terugkeer van Macao naar China heeft het land zijn specifieke levensstijl en zijn verscheidenheid behouden. Het is duidelijk dat Macao zich in alle rust en zakelijkheid aan zijn nieuwe status aanpast. Evenals het geval is met de SAR van Hong Kong is de stabiele ontwikkeling en de toekomstige welvaart van Macao gebaseerd op de eerbiediging van het principe "een land, twee systemen" en op de grondbeginselen van de basiswet.

De Commissie heeft zich ertoe verbonden Macao zoveel mogelijk te blijven steunen en zijn ontwikkelingspotentieel te verwezenlijken. De Commissie zal de gebeurtenissen in Macao ook in de toekomst blijven volgen en meer in het bijzonder aandacht hebben voor de volledige tenuitvoerlegging van de gemeenschappelijke verklaring en van het principe "een land, twee systemen".